NIDV DEFENSIE& VEILIGHEID
STICHTING NEDERLANDSE INDUSTRIE VOOR DEFENSIE EN VEILIGHEID

3– 2022

MAGAZINE

ZOEKEN NAAR ZEKERHEID

CDS VRAAGT OM HULP

SAAB ZET IN OP DUURZAAMHEID

GOED NIEUWS OVER HET EDF

(advertentie)

NEDS
NIDV EXHIBITION DEFENCE & SECURITY

33TH EDITION
THURSDAY NOVEMBER 17, 2022
AT ROTTERDAM AHOY

LEARN ALL ABOUT THE LATEST DEVELOPMENTS IN THE FIELD OF DEFENCE AND SECURITY IN ONE DAY!

OPENING HOURS
08.00 – 17.00 HRS

LARGEST DEFENCE AND SECURITY CONFERENCE & EXHIBITION IN THE BENELUX

NUMBER OF VISITORS
2500 DECISION MAKERS

Types of visitors
Government agencies, companies, politics, knowledge institutes, international companies, Ministries of Defence, Economic Affairs and Climate, Foreign Affairs, Justice, Security Regions, Police Corps, Coast Guard and military attachés

More information:
www.nidvexhibition.eu

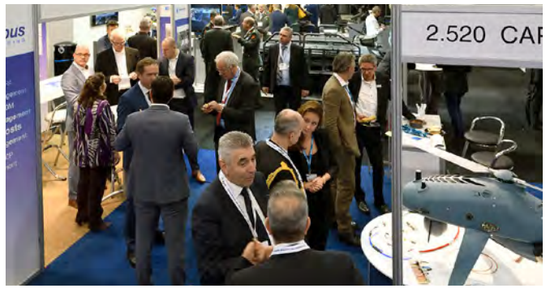

NIDV DEFENSIE& VEILIGHEID
STICHTING NEDERLANDSE INDUSTRIE VOOR DEFENSIE EN VEILIGHEID

Industrie

De Nederlandse industrie moet zoveel mogelijk betrokken worden bij de aanschaf van nieuw defensiematerieel, in het bijzonder op (niche) terreinen waar Nederland nu nog veel hoogwaardige kennis en kunde heeft. Dat zeggen NIDV, NMT en FME en VNO-NCW in een gezamenlijke oproep.

www.nidv.eu

9

Commandant der Strijdkrachten generaal Onno Eichelsheim vraagt ondernemers om hem te helpen een vuist maken tegenover China te stellen. "We zijn samen verantwoordelijk voor een veilig en weerbaar Nederland."

10

Saab zet in op duurzaamheid. Interview met Eva Axelsson, Chief Sustainability Officer bij Saab.

17

Zoeken naar zekerheid 4
CDS vraagt om hulp 10
Opvolger voor C-130 14
Duurzaamheid bij Saab 17
Europees Defensiefonds 22
Nulkes' Notes 26
Colofon 27

Bij de voorplaat: Remmen, slippen, slalommen en ook nog eens overzicht houden. Het werk van bikers van de Koninklijke Marechaussee gaat een stuk verder dan een beetje rondtoeren. Tijdens speciale bikertrainingen leren zij optimaal en adequaat gebruik te maken van hun rijwiel. Er rijden ongeveer 70 opgeleide bikers rond binnen de KMar. Zij worden ingezet ter ondersteuning van politie- en horecadiensten, op luchthavens en tijden grote evenementen.

Foto: Mediacentrum Defensie, sergeant Aron Zwaal

Alle zeilen bij op defensiemarkt

Hogere defensiebudgetten resulteren niet snel in meer militair materieel. Tijdens Eurosatory werd duidelijk hoe overspannen de defensiemarkt is. Het is zoeken naar zekerheid.

Tekst: Riekelt Pasterkamp

Defensie koopt versneld zes extra F-35-gevechtsvliegtuigen en vier onbemande MQ-9 Reaper-toestellen. In de Defensienota 2022 is deze versterking van de slagkracht al aangekondigd. Defensie wilde de toestellen zo snel mogelijk bestellen in verband met de overspannen defensiemarkt, zo liet staatssecretaris Van der Maat eind juni weten aan de Eerste en Tweede Kamer.

Sinds het begin van de oorlog in Oekraïne, half februari, hebben veel Europese landen hun defensiebudgetten verhoogd en is er vraag naar extra munitie en materieel.

Foto: Mediacentrum Defensie

Voor levering van zes F-35's in 2025 (naar verwachting) was het nodig dat de bestelling nog voor half juli van dit jaar plaatsvond. Gebeurde dat niet, dan viel er een gat in het leveringsschema van de toestellen. De completering van het derde squadron en de bijkomende operationele voordelen zouden dan minimaal twee jaar vertraging oplopen. Dit heeft onder meer te maken met de wereldwijde toename van de vraag naar F-35's.

Zo wil Duitsland F-35-gevechtsvliegtuigen kopen, ter vervanging van de bijna 50 jaar oude Tornado's. De modernisering past in het Duitse plan om de krijgsmacht te vernieuwen en uit te breiden. Hiervoor is 100 miljard euro vrijgemaakt. De toestellen worden echter niet volgende maand en ook niet volgend jaar geleverd. Weliswaar zijn er door Amerikaanse fabrikant Lockheed Martin al ruim 800 F-35's afgeleverd aan veertien gebruikers;

Defensie koopt versneld zes extra F-35-gevechtsvliegtuigen en vier onbemande MQ-9 Reaper-toestellen.

Foto: Mediacentrum Defensie

de productietijd bedraagt jaren. "Het zijn geen broodjes die je bij de bakker haalt", stelt een militair analist. Voor Duitsland is het achteraan sluiten in de rij. Nederland stapte vroegtijdig in het F-35-programma en profiteert daar nu van. Met de zes extra toestellen komt het totale aantal F-35's voor de Koninklijke Luchtmacht op 52. Ron Nulkes, directeur NIDV, heeft grote waardering voor deze slagvaardige Nederlandse aanpak.

Levertijden

De haast van Nederland tekent de overspannen defensiemarkt. Sinds het begin van de oorlog in Oekraïne, half februari, hebben veel Europese landen hun defensiebudgetten verhoogd en is er vraag naar extra munitie en materieel. Maar de productiecapaciteit is onvoldoende mee gestegen. Het gevolg is dat prijzen stijgen en levertijden langer worden.

Voor bedrijven in de defensie- en veiligheidssector is het lastig om de productiecapaciteit te vergroten. Dit komt niet alleen door problemen van schaarstes in materialen, energie en talent, waar het hele bedrijfsleven mee worstelt, maar ook omdat banken regelmatig terughoudend zijn met leningen aan

Macron: "We moeten veel uitgeven, maar we moeten een Europese strategie hebben voor industrie en innovatie."

Foto: Riekelt Pasterkamp

de militaire industrie, terwijl pensioenfondsen uit principe er niet in investeren.

Tijdens Eurosatory, de grootste defensiebeurs van Europa, medio juni in een enorm beurscomplex ten noorden van Parijs, kon niemand om de oorlog in Oekraïne heen. "Het gaat niet om materieel", zei brigadegeneraal Glenn A. Dean in een hal waar voor miljarden euro's aan militaire spullen stond. "Het gaat om visie, durf en leiderschap; dat telt in een conflict." Het waren gewaagde en tegelijkertijd ware woorden van de Amerikaanse landmachtgeneraal tijdens Eurosatory. "Logistiek is belangrijk", zegt hij. "Zonder logistiek was Amerika geen superpower. Wij zijn in staat om in korte tijd brigades met hun spullen waar ook ter wereld in te zetten."

Foto's

De Russen waren er niet bij in Parijs. Oekraïne wel. Het Oekraïense ministerie van defensie had een 'nationaal paviljoen' achterin hal 5 van het beurscomplex. Een levensgroot scherm toonde beelden van neergekomen helikopters. De stand was beplakt met foto's van Oekraïense soldaten en kapotgeschoten Russische tanks en voertuigen.

Pal ernaast showde de Amerikaanse wapenfabrikant Lockheed Martin zijn PAC3-raketten. Het Patriot-wapensysteem, ook in gebruik bij Nederland en nu actief in Slowakije, kan helikopters, bemande en onbemande vliegtuigen en kruisraketten uitschakelen. Een raket kost ongeveer 2 miljoen euro per stuk.

Na vier jaar afwezigheid (in 2020 geannuleerd vanwege corona) was Eurosatory weer terug, groter dan ooit tevoren. De samenstelling van de exposanten gaf goed de spanning op de Europese landkaart weer. Zweden bijvoorbeeld was met 30 bedrijven aanwezig, tegen veertien in 2018. Waren Letland, Litouwen en Slowakije er in 2018 nog maar met drie vertegenwoordigers, nu waren er dat veertig.

Samenwerken

Het conflict in Oekraïne speelt zich af aan de poorten van Europa. Voor veel landen was de inval van de Russen een 'wake-up-call'. Er gaat veel meer geld naar Defensie. Terwijl Nederland het op een bescheiden 5 miljard euro extra houdt, investeert Duitsland 100 miljard. Dat het dringen wordt bij de wapenfabrikanten is evident. Extra geld betekent namelijk niet dat landen morgen of volgende week extra tanks, munitie en vliegtuigen hebben. Daar gaan jaren overheen.

Ron Nulkes merkt dat landen meer te besteden hebben. "Om te voorkomen dat we allemaal achter het net vissen moeten overheden veel meer samenwerken. Meer samen kopen. Maar ook aanbeste-

Foto: Riekelt Pasterkamp

De stand van Oekraïne op Eurosatory was beplakt met foto's van Oekraïense soldaten.

dingsregels op een werkbare manier toepassen is een stap in de goede richting." De Franse president Macron, die de defensiebeurs opende, hamerde op meer Europese verantwoordelijkheid en technologische innovatie.

Gevolgen

De Russische invasie van Oekraïne heeft de rest van Europa in een "oorlogseconomie" geleid, aldus Macron. Veel landen hebben hun defensie-uitgaven spectaculair verhoogd. En met verhoogde uitgaven komen er meer mogelijkheden.

Macron -het eerste Franse staatshoofd ooit die de defensiebeurs opende- schatte de gezamenlijke extra middelen van Europese landen voor Defensie op 150 miljard euro. "Dit kan grote binnenlandse gevolgen hebben voor politieke leiders." Zijn opmerking dat "veel uitgeven om elders uit te geven geen goed idee is" was duidelijk gericht tegen die Europese landen die Amerikaans kopen, zoals Duitsland, die immers Amerikaanse F-35's koopt.

Macron: "We moeten veel uitgeven, maar we moeten een Europese strategie hebben voor industrie en innovatie omdat het goed is voor onze industrieën en onze industriëlen, het is goed voor de werkgelegenheid in onze landen, het is goed om een capaciteit voor innovatie te hebben die tweeledig is en die onze economie nodig heeft, en het is goed voor onze strategische soevereiniteit."

Munitie

Ook de markt voor munitie raakt nog verder verhit. Nederland zet versneld ruim 450 euro miljoen in om de voorraden aan te vullen. Met name de versterking van de afschrikkings- en verdedigingsfunctie van de NAVO vraagt om extra inzet van materiaal dat nu nog in de voorraad ligt. Een raamcontract dat Defensie eerder afsloot biedt daarbij uitkomst.

Mede gevoed door de huidige veiligheidssituatie, de oorlog in Oekraïne, groeit de vraag naar alle soorten munitie op de wereldmarkt. De piekcapaciteit van de industrie is bereikt en de doorlooptijden nemen toe. Om niet achter het net te vissen bestelt Defensie nu versneld munitie. Het gaat om de aanschaf van diverse soorten, bijvoorbeeld klein kaliber-, vuursteunmunitie (artillerie- en mortiergranaten), antitankwapens en munitie voor onze helikopters en jachtvliegtuigen.

Ook de markt voor munitie raakt nog verder verhit.
Foto: Mediacentrum Defensie

Het is een voordeel als je in dat geval beschikt over een raamcontract met een leverancier die ook nog eens proactief optreedt. "Daar plukken we nu de vruchten van. Voor de jaren 2022 tot en met 2025 zijn de bestellingen al geplaatst bij Rheinmetall", meldt Rogier de Groot van het Defensie MunitieBedrijf aan de Defensiekrant.

In de zomer van 2020 tekenden de directeur van *Rheinmetall Waffe Munition GmbH* (RWM), Roman Köhne, en de toenmalige plaatsvervangend Directeur Defensie Materieel Organisatie, generaal-majoor Ivo de Jong, een raamcontract waar twee jaar lang aan was gewerkt. De inhoud: de komende tien jaar is Defensie verzekerd van de levering van 155 mm granaten voor de Pantserhouwitser, 40 mm rookgranaten én 35 mm munitie voor het infanterievoertuig CV90.

Ook kan het contract nog worden uitgebreid met 30mm munitie voor de *goalkeeper* en het Marlin-kanon (voor de marine). Als beide partijen in 2030 tevreden zijn, kan het contract met maximaal twee-maal vijf jaar worden verlengd. "De overeenkomst is bijzonder in aard, vorm, inhoud en duur", zegt Martin van de Voorde, salesdirector RWM. ●

"Betrek Nederlandse industrie"

De Nederlandse industrie moet zoveel mogelijk betrokken worden bij de aanschaf van nieuw defensiematerieel, in het bijzonder op (niche) terreinen waar Nederland nu nog veel hoogwaardige kennis en kunde heeft.

Dat zeggen NIDV, NMT en FME en VNO-NCW in een gezamenlijke oproep aan de Tweede Kamer. "In het huidige aanbestedingstraject voor de nieuwe onderzeeboten is bijvoorbeeld geen eis voor het betrekken van de Nederlandse industrie bij de bouw opgenomen. Hierdoor ontstaat het risico dat Nederlandse bedrijven straks buiten spel staan", aldus de vier ondernemersorganisaties die de politiek om garanties vragen.

"Onderzeeboten zijn zeer complex", aldus Bas Ort, NMT-voorzitter. "Het is heel moeilijk om ze te kunnen onderhouden en verbeteren als je nooit bij de bouw betrokken bent geweest. De cruciale kennis en kunde van de Nederlandse maritieme bedrijven moet behouden blijven voor bouw en voor onderhoud. Dat alleen kan door de Nederlandse industrie te betrekken bij de order". Daarnaast vindt het onderhoud naar verwachting pas vanaf 2040 plaats. Nederlandse bedrijven zouden hun kennis en kunde tot die tijd moeten zien vast te houden zonder het direct te kunnen gebruiken. Met name voor het mkb is dit een grote uitdaging.

Verder heeft de buitenlandse werf die de aanbesteding uiteindelijk wint door de loskoppeling eigenlijk geen reden meer om de Nederlandse industrie bij de hoogtechnologische systemen in de onderzeeboot te betrekken. "Terwijl een rol bij deze systemen juist essentieel is voor de Nederlandse strategische autonomie en innovatiekracht. Innovatie houdt ons materieel modern en maakt ons een belangrijke partner voor bedrijven uit EU- en NAVO-landen", aldus FME-voorzitter Theo Henrar.

De huidige Nederlandse Walrusklasse onderzeeboten kunnen dankzij het recente levensverlengende onderhoud –uitgevoerd door de Nederlandse maritieme maakindustrie– veel langer doorvaren. "Dit toont de expertise die Nederland op dit moment in huis heeft", meent Hans Hillen, NIDV-voorzitter. Verenigd in het Dutch Underwater Knowledge Centre heeft de Nederlandse industrie haar expertise ook aan de kandidaat werven aangeboden.

CDS vraagt ondernemers om hulp

“Tien jaar geleden was de Europese Unie koploper in onderzoek naar Artificial Intelligence. Maar inmiddels is China ons voorbij gestreefd.”

Defensie moet in staat moet zijn om flexibel en snel te reageren.

Foto: Mediacentrum Defensie

Commandant der Strijdkrachten generaal Onno Eichelsheim.

Foto: Mediacentrum Defensie

Dit zei Commandant der Strijdkrachten generaal Onno Eichelsheim begin juli in Rotterdam bij een gemêleerd gezelschap van ondernemers uit het midden- en kleinbedrijf, het grootbedrijf en start-ups, verzameld in het Flevum-netwerk. Dat China de EU voorbij is gestreefd komt volgens de hoogste militair van Nederland door een nationale aanpak van China. Daar worden naast de traditionele defensie-industrie ook bedrijven als Alibaba en Huawei, én de academische gemeenschap ingezet voor de ontwikkeling van de Chinese krijgsmacht.

"En wat stellen wij hier tegenover", vroeg Eichelsheim zich af. Wat hem betreft is het niet iets dat alleen Defensie aangaat. "We moeten samen die achterstand inlopen. Ik denk dat we veel meer toe moeten naar het idee dat we samen verantwoordelijk zijn voor een weerbaar en veilig Nederland."

Dreiging

Iets dat Eichelsheim niet voor niets opperde, want er is nogal wat gaande, zoals de Russische invasie van Oekraïne. "Maar het is zeker niet het enige type dreiging dat zich opdringt. Steeds vaker blijkt er sprake van een hybride machtsstrijd. Desinformatie beïnvloedt dagelijks onze democratieën. En toenemende cyberaanvallen zijn continu een bedreiging voor vitale infrastructuur en processen. Ook de ontwikkeling van China baart zorgen", zo somde hij op.

Eichelsheim sprak de vrees uit dat Europa zich moet voorbereiden op beperkingen in de aanvoerlijnen. Maar er is meer aan de hand, zoals langs de randen van Europa. Denk aan instabiliteit en extremisme, gevoed door de effecten van klimaatverandering en ontoereikend overheidsbeleid. "En binnen ons Koninkrijk zorgen georganiseerde criminele organisaties voor ondermijning van de rechtstaat en extremer geweld op straat."

Volgens de generaal is het dan ook belangrijk in deze nieuwe realiteit verantwoordelijkheid te nemen. "Nederland en Europa moeten sterker worden om onze vrijheid, veiligheid en welvaart nu en in de toekomst te kunnen beschermen."

Bedrijven als Alibaba en Huawei worden ingezet voor de ontwikkeling van de Chinese krijgsmacht.

Foto: Mediacentrum Defensie

"Reservist is toch wel onze troefkaart."

Foto: Mediacentrum Defensie

Brug

Dat vraagt ook om een sterkere krijgsmacht. Daarover zei Eichelsheim dat Defensie in staat moet zijn om flexibel en snel te reageren. "Defensie moet zich sneller kunnen aanpassen, zelfstandig en in internationaal verband, aan dreigingen en crisissituaties die zich plotseling aandienen. We kunnen ons niet slechts op één bepaalde dreiging of één bepaald soort optreden richten. En daarom hebben we een adaptieve en schaalbare krijgsmacht nodig."

Eichelsheim noemde het belang van mensen om te kunnen bouwen aan een toekomstbestendige krijgsmacht. "We willen weer een brug met de samenleving, met het bedrijfsleven slaan. Want we willen én kunnen niet alleen die verantwoordelijkheid dragen."

Reservist

Eichelsheim ging in op manieren om met de schaarste aan personeel om te kunnen gaan. Zo stelde hij onder meer voor niet meer te concurreren op de arbeidsmarkt, maar hier samen te werken. Als voorbeeld haalde hij het HR-ecosysteem aan, waarbij tegen kostprijs op een laagdrempelige manier personeel wordt uitgewisseld tussen inmiddels 65 aangesloten organisaties en bedrijven.

Ook noemde de generaal de wil om de positie van reservisten te verbeteren en de aantallen te verhogen. "De reservist is toch wel onze troefkaart om onze schaalbaarheid te verbeteren", zei hij en noemde te streven naar 20.000 reservisten. "Het betaalt zich terug", zei Eichelsheim tot zijn gehoor.

"Veiligheid draagt bij aan de veerkracht van de samenleving en zo ook aan een robuust zakelijk klimaat. Ik spreek graag over een win-win-win-situatie. In de eerste plaats voor de reservist zelf. Die profiteert van opleidingen, afwisselend werk en leerzame ervaringen."

Leiderschap

Bedrijven en (overheids)organisaties hebben baat bij de ervaringen en competenties van hun werknemers. "Bijvoorbeeld op het gebied van leiderschap, maar ook fysiek en mentaal krijgen ze er fittere en veerkrachtige werknemers voor terug." Natuurlijk is ook Defensie 'winnaar'. "We kunnen beter invulling geven aan de schaalbare krijgsmacht én met onze reservisten slaan we een brug naar de maatschappij."

Eichelsheim hoopt nu van de ondernemers te horen hoe zij tegen zijn ideeën aankijken. Want Defensie heeft het bedrijfsleven nodig voor slimme samenwerkingen en ecosystemen, maar ook voor het beschikbaar stellen van reservisten. "Welke bijdrage willen jullie leveren? Welke uitdagingen en knelpunten zien jullie?" ●

Overgenomen van www.defensie.nl, 8 juli 2022

Defensie vindt opvolger voor C-130 Hercules

Defensie heeft in de C-390M van de Braziliaanse fabrikant Embraer een opvolger gevonden voor de C-130 Hercules. De bedoeling is dat het eerste nieuwe transportvliegtuig in 2026 in Nederland aankomt.

De vier C-130's van Defensie hebben het eind van hun levensduur bereikt. Aanvankelijk was het de bedoeling er nog tot minimaal 2031 mee te blijven vliegen, maar ze zijn steeds minder vaak inzetbaar door mankementen. In 2020 werd daarom besloten ze toch te vervangen.

Waar aanvankelijk het plan was om vier nieuwe toestellen te verwerven, worden dat er vijf.

Er is behoefte aan meer vlieguren, schrijft staatssecretaris van Defensie Christophe Van der Maat aan de Tweede Kamer. Hij verwijst naar de evacuaties in Afghanistan in 2021 en de drastisch veranderde veiligheidssituatie aan de oostflank van Europa.

Defensie stelde verschillende eisen aan de opvolger van de C-130. Uit onderzoek kwam de C-390M er beter uit dan de C-130J van Lockheed Martin, die als alternatief werd gezien. Zo is de beschikbaarheid van de C-390M hoger, scoort het toestel beter op een aantal operationele en technische eisen en heeft het minder onderhoud nodig. Bovendien kan de C-390M met vier toestellen al voldoen aan de minimale eis van 2400 vlieguren. ●

Foto: Embraer

(advertentie)

Nieuwe strategie duurzaamheid Saab

De UDT (Undersea Defence Technology Conference) in Rotterdam gaf mij de unieke kans om Eva Axelsson te ontmoeten en te interviewen. Eva is de Chief Sustainability Officer bij Saab.

Foto: NIDV

Paul Witte en Eva Axelsson van Saab.

Tekst: Paul de Witte

Hoe ben je bij Saab begonnen?

"Ik ben bij Saab begonnen in mei 2021. Daarvoor heb ik meer dan twintig jaar in verschillende sectoren gewerkt op het gebied van duurzaamheid. Mijn vorige functie was bij een vermogensbeheerder waar ik dit thema integreerde in het vermogensbeheer, als hoofd duurzaam onderzoek in het Investment Management team. Gedurende mijn tijd in de financiële wereld is de aandacht voor *sustainability* aanzienlijk toegenomen. De ervaring die ik toen heb opgedaan om te werken met duurzame bedrijven en sociaal bestuur is waardevol gebleken voor het werk dat ik nu voor Saab doe."

Structuur

"Saab hanteert een multinationale aanpak ten aanzien van duurzaamheid en heeft daarvoor een overkoepelende interne structuur opgezet waarin gewerkt wordt aan ESG-doelen *(Environmental, Social, Governance)*. Om ideeën en meningen te verkennen hebben we gesprekken gevoerd met aandeelhouders en stakeholders. Ook kwamen er zo'n 800 reacties binnen vanuit het bedrijf zelf. We hebben de uitkomst daarvan gerelateerd aan de VN-duurzaamheidsdoelstellingen en er prioriteiten aan toegekend. De resultaten daarvan hebben geleid tot de nieuwe duurzaamheidsstrategie van Saab, die is afgestemd op een aantal *Social Development Goals* van de VN (16, 13, 17, 9, 8, 5, 4, 3).

"Daaruit zijn drie strategische aandachtsgebieden naar voren gekomen:

1) Veerkrachtige en veilige samenlevingen. Onze missie is het veilig houden van mensen en de samenleving. De VN-duurzaamheidsdoelstelling 16 is daarom in lijn met onze missie.

2) Verantwoord ondernemen. Saab heeft toezeggingen gedaan in het kader van de VN-actie *"Race to Zero net-zero commitment 2050"*, gebaseerd op wetenschappelijk onderbouwde doelstellingen. Saab heeft daarnaast de doelstellingen verder aangescherpt ten aanzien van een verantwoord verkoopbeleid inzake bedrijfsleven en mensenrechten.
3) Partnerschappen voor innovatie. Er zullen samenwerkingen aangegaan worden met andere bedrijven, klanten, startups en onderzoeksorganisaties om veranderingen op dit gebied te bewerkstelligen in lijn met de innovatietraditie van Saab."

Saab houdt zelf toezicht op haar prestaties op broeikasgasemissies en andere ESG-prestatie-indicatoren. Welke methode gebruikt Saab hiervoor, en wat zijn uw ervaringen daarmee?
"Wij hebben ons in oktober 2021 gecommitteerd aan de SBTi *(Science Based Targets initiatives)*[1] en hebben gewerkt aan het indienen van KPI's die onze scope 1, 2 en 3 van CO2-emissies bestrijken."

1 SBT: datagedreven doelstellingen die bedrijven een duidelijk omschreven traject bieden om de uitstoot van broeikasgassen te verminderen, de ergste gevolgen van klimaatverandering te helpen voorkomen en de groei van het bedrijfsleven toekomstbestendig te maken.

Unze missie is het veilig houden van mensen en hun samenleving."

Foto: Saab

Welke moeilijkheden bent u tegengekomen?
"Het verzamelen van gegevens binnen en vooral buiten het bedrijf is een uitdaging. Vervolgens moet je gegevens verankeren in KPI's en deze monitoren om te weten waar je extra aandacht aan moet besteden en moet investeren."

Heeft u in dit proces lessen opgedaan die u met Nederlandse bedrijven kunt delen?
"Zorg dat je echt commitment hebt van het senior management van het bedrijf, anders werkt het niet."

Lagere uitstoot van broeikasgassen staat hoog bovenaan eenieders prioriteitenlijst vanwege de Parijsakkoorden. Wat daar ook belangrijk is, is de vervuiling die in de defensie-industrie wordt veroorzaakt. Kunt u daar uw gedachten over laten gaan?
"Afval en vervuiling zijn ook in onze sector belangrijke factoren zijn. Dat erkent Saab en daarom werken we onder andere aan de overgang van fossiele naar hernieuwbare energie, van producten met dieselondersteuning naar elektrisch, ontwerpen voor circulariteit, en kijken we vanuit milieuoogpunt goed welke materialen we gebruiken in onze producten. Sommigen beweren dat de defensiesector moet worden uitgesloten van alle duurzaamheidsdoelstellingen- en maatregelen, maar ons standpunt is dat we ons moeten beginnen aan te passen aan de toekomst. Wie kan voorspellen hoe de samenleving er in 2050 zal uitzien? Zal er dan nog draagvlak zijn voor een fossiel georiënteerde defensieorganisatie?"

Saab zal toetreden tot het nieuw opgerichte NIDV Beleidsplatform Duurzaamheid, Milieu en Veiligheid (NPDMV) in Nederland en zal zelfs het voorzitterschap op zich nemen. Kunt u iets zeggen over de motivatie van Saab hiervoor? En bij welke andere ESG-platforms heeft Saab zich aangesloten?
"In Zweden hebben we SOFF *(Swedish Security and Defense Industry Association)* en binnen deze organisatie hebben we een werkgroep over duurzaamheid, maar die heeft niet zoveel deelnemers als NPDMV. Daarnaast werken we natuurlijk ook binnen ASD *(Aerospace and Defence Association of Europe)*."

Ambitie en daadwerkelijke resultaten komen niet altijd overeen. Bent u tevreden over de manier waarop Saab bezig is?
"Ja, we zijn een omgeving aan het creëren om duurzaamheid tot bloei te laten komen. Saab werkt aan een nieuwe organisatie voor duurzaamheid, met een duurzaamheidsboard en een duurzaamheidsraad. Maar als *Sustainability Officer* zou ik natuurlijk liever een nog hoger tempo zien."

De Europese Unie heeft een aantal uitdagende doelen voor 2030 en 2050 gesteld. Gaan ze ver genoeg?
"De doelen zijn misschien goed, maar het is belangrijk dat de verandering nu begint. We hebben veel ideeën. Door de oorlog in Oekraïne hebben we er bovendien ernstige veiligheidsproblemen bij gekregen. Er is dus geen tijd te verliezen. Het IPCC voorspelde dat 70 tot 90 procent van de koraalriffen in de wereld zal verdwijnen door een wereldwijde

Foto: Saab

Saab werkt aan een nieuwe organisatie voor duurzaamheid.

temperatuurstijging van 1,5 graden Celsius. We moeten het eenvoudigweg anders gaan doen."

Kunt u enkele voorbeelden geven van nieuwe oplossingen voor de defensie- en veiligheidssector die expliciet zijn ontworpen met het oog op duurzaamheidseisen?
"Ik denk dat de ontwikkeling van biobrandstof een goed voorbeeld is, maar we werken ook aan betere vluchtbeheersystemen en profielen om het aantal vlieguren te verminderen. Verder hebben we een klimaatimpact portfolio ontwikkeld voor materialen en producten, om te kunnen overschakelen op onderdelen met minder impact."

Vandaag de dag zien we een afhankelijkheid van Rusland voor olie en gas. Europa heeft stappen ondernomen om deze afhankelijkheid te verminderen door snel over te schakelen op duurzame alternatieven, zoals zonne-energie. China heeft het grootste aandeel in de zonne-energiemarkt (die overigens op westerse technologieën lijkt te zijn gebaseerd). Sommigen zeggen dat we de afhankelijkheid van het ene autoritaire land naar het andere overhevelen. Europese bedrijven hebben het moeilijk om met China te concurreren op het gebied van zonnecellen. Hoe zorgen we ervoor dat de huidige nieuwe Europese technologieën, vaak voor duurzamere producten, ten goede komen aan Europese industrieën en landen?

"Door schaalvergroting en door te investeren in lokale initiatieven en capaciteiten. Van alle goede ideeën, niet alleen op het gebied van zonne-energie (golfenergie, windenergie, batterijen) hebben we de slag naar goede producten nodig. Om die doelen te bereiken, hebben we sterke partnerschappen nodig om parallel aan de uitwerking van zulke ideeën te werken."

Toch zien niet alle bedrijven duurzaamheid als een zakenkans. Wat zou u tegen hen willen zeggen?
"Directieleden en management moeten zich afvragen in wat voor soort maatschappij zij zouden willen leven. De meeste echte leiders van vandaag zien duurzaamheid als een belangrijke routekaart voor investeringen. Het gaat om vertrouwen, waarde en doelgerichtheid. Jonge mensen delen deze waarden en geven er de voorkeur aan te werken voor bedrijven die deze waarden onderschrijven. Stel dat centraal in uw bedrijf." ●

1,96 GPix/sec
De SETAS-processor (CIPU) verwerkt 1,96 GPix per seconde individueel voor maximaal 8 gebruikers, waardoor een 360° situationeel bewustzijn ontstaat in het visuele en thermische spectrum.

20 jaar
ervaring in het gebruik van kunstmatige intelligentie en neurale netwerken in militaire sensortechnologie.

1969
In 1969 produceerden wij ,s werelds eerste gestabiliseerde panoramische periscoop voor de Duitse gevechtstank Leopard 1. Nu ontwikkelen wij de sensorfusie-oplossing in samenwerking met de Duitse strijdkrachten.

56.450 m²
HENSOLDT beschikt in zijn Duitse vestigingen over 56.450 m² laboratorium- en productieruimte.

Meer dan 6.400 medewerkers van HENSOLDT dragen er wereldwijd toe bij om de Duitse strijdkrachten volledig fit te maken voor de nieuwe veiligheidspolitieke realiteit en met de modernste systemen en producten uit te rusten. Als toonaangevend technologiebedrijf in de defensie-industrie leveren wij sensoroplossingen, technologieën voor elektronische oorlogsvoering en knowhow voor gegevensanalyse en cyberveiligheid, daarmee de Duitse strijdkrachten in staat zijn bedreigingen in zowel de analoge als de virtuele ruimte op te sporen en te bestrijden.

HENSOLDT – Partner van de Duitse strijdkrachten

www.hensoldt.net

HENSOLDT
Detect and Protect.

Electronic warfare is een van de projecten binnen het EDF. Foto: Mediacentrum Defensie

Europees Defensiefonds: Uitslagen en aankondigingen

Tekst: Marcel Walda

Samenwerking in het Gouden Ecosysteem is niet alleen mogelijk tussen ministerie en sector: tussen bedrijven onderling valt veel te winnen voor Nederlandse organisaties, ook over de grenzen. Het Europees Defensiefonds (EDF) maakt dat mede mogelijk.

De calls faciliteren de samenwerking op hoogwaardig toegepast onderzoek die eerder tussen universiteiten en bedrijven in Horizon 2020 tot stand kwamen. De trend in het algemeen is goed nieuws voor een Europees gelijk speelveld, mits de toegang van het MKB steeds wordt versterkt.

De versterking van de NIDV met Marcel Walda geeft ons team hier een specialist voor. Meer concreet voor u zetten we enkele projecten op een rij om u juist per bedrijfstak en specialisme zicht te geven op de mogelijkheden. Een volledig overzicht vindt u op onze website. ●

Enkele resultaten van 2021

Project	Beschrijving	Deelnemers	Beurs voor project* € mln
NAUCRATES	Stealthsatelliet bij PESCO-project	Bradford Engineering	4,00
		CelestiaSatellite	
		Hyperion	
ACTING	Cybersecuritytraining	Enquiria	17, 78
		RHEA system	
EDINAF	Digitale basis scheepvaart en marinebouw	Damen Schelde Naval Shipbuilding	29,00
		Ministerie van Defensie	
		TNO	
		RH Marine Netherlands	
		MARIN	
		Thales Nederland	
FIBER SAFE	Mobiele modulaire militaire radio	Surcom International	2,4
ENGRT	Next generation rotorcraft	Fokker Aerostructures	40,00

1 *projectsubsidie voor geheel consortium

De mogelijkheden in 2022

Topic	Beschrijving	NL-prioriteit*	Topic budget € mln
EDF-2022-DA-SPACE-SBMEW	Space-based missile early warning	Defensie: cofinanciering/ in kind	90
EDF-2022-DA-GROUND-CGC	Collaborative ground combat	Defensie: cofinanciering/ in kind	50
EDF-2022-RA-ENERENV-CUW	Sustainable components for underwater applications	MinDef: in kind	20
EDF-2022-DA-AIR-AEW	Airborne electronic warfare	Defensie: cofinanciering/ in kind	40
EDF-2022-DA-CYBER-CSIR	Cybersecurity and systems for improved resilience	RVO	27

2 *indicatief en afhankelijk van definitief voorstel, geen rechten aan te ontlenen

(advertentie)

(advertentie)

Kamperen, organiseren en gezelligheid

“Zet uw kwaliteiten in als reisleider bij ACSI”

Ieder jaar gaan ruim 50 reisleiders op pad om de ACSI Kampeerreizen te begeleiden en kampeerders mee te nemen op de mooiste rondreizen door heel Europa. Een uitdagende hobby waarbij de reisleider het kloppend hart van de rondreis is.

Wij zoeken doorlopend nieuwe reisleiders met een passie voor kamperen. Bent u minimaal vier aaneengesloten weken beschikbaar en vindt u het leuk om een groep te begeleiden? Dan is een baan als reisleider bij ACSI Kampeerreizen iets voor u!

Wat doet u als reisleider bij ACSI Kampeerreizen?
Als reisleider heeft u een belangrijke rol binnen de groep. U kent de beste routes, begeleid activiteiten, weet precies waar dat uitstekende restaurantje zit en wanneer de leukste lokale marktjes zijn. En natuurlijk helpt u uw mede-kampeerders onderweg ook bij kleine en grote problemen. Kortom: u neemt alle vakantiezorgen uit handen, zodat de deelnemers optimaal kunnen genieten van hun reis.

Een reisleider…

- Is een enthousiaste caravanner of camperrijder
- kan goed met mensen omgaan
- heeft interesse in cultuur en historie
- kan goed communiceren in het Nederlands, Engels en Duits (Frans, Spaans of Italiaans is een pré)
- heeft leidinggevende ervaring
- houdt van organiseren
- ontvangt van ACSI een passende vergoeding en interne opleiding

ACSI Kampeerreizen

www.**acsireizen**.nl/word-reisleider of bel 0488-420810

(advertentie)

(advertentie)

Mr. Ron Nulkes, directeur NIDV

Uitdagingen

In de laatste gesprekken tussen Defensie en onze sector gaat het woord uitdaging over en weer. De staatssecretaris van Defensie stelde in het materieeldebat van 29 juni dat "de industrie wordt uitgedaagd en zichzelf zal moeten uitdagen." Twee dagen eerder gebruikte viceadmiraal De Waard dezelfde woorden, in het online tafelgesprek voor NIDV-deelnemers over de op 1 juni verschenen Defensienota. In dit geval stond realisatie van de koopkrachtige vraag van Defensie centraal, maar deze opgave staat niet alleen. Defensie is daarom in transitie, en niet als enige; de defensie-en veiligheidswereld is ***in beweging****, van de hoogste beleidskaders tot directe aankooptrajecten. De sector staat voor schaarstes, voor disruptieve technologie en werkwijzen, en voor een onzeker dreigingsbeeld.*

De verwevenheid en wederzijdse afhankelijkheid van sector, kennisinstellingen, en overheid maken een uitdaging voor de ene partij ook een vraagstuk voor de andere. Opgebouwde samenwerkingsvormen zijn niet vrijblijvend of vanzelfsprekend, en vertrouwen blijft niet automatisch in stand. De deelnemers van de NIDV delen de beleving van ***urgentie****. Gelukkig zijn op hoog en op concreet niveau goede ontwikkelingen gaande, waardoor beleid en projecten elkaar versterken.*

De trend van lessen trekken uit beleid en projecten is hard nodig. Met politieke steun en een uitgewerkte strategie krijgen uitvoerders de rugdekking om legitiem risico te nemen, en met projecten worden beleidsstukken pas concreet getest en verbeterd. Zo bouwen we aan het vertrouwen waardoor Defensie en veiligheidsdiensten met hun vragen in de Gouden Driehoek terechtkunnen. Vanzelfsprekend is niet elke les positief, maar optimistisch doorpakken is ook voor harde lessen de beste vervolgstap.

De genoemde Defensienota 2022 zoekt meer dan ooit de samenwerking met internationale partners, ministeries, en met bedrijfsleven en kennisinstellingen. Dat bleek al tijdens het schrijven ervan: brede consultaties met NIDV-betrokkenheid gingen aan publicatie vooraf, open en wederkerig. Een speciale sessie met de directeur DMO met alle NIDV-deelnemers kort na de Russische invasie in Oekraïne droeg bij aan wederzijdse ***begripsvorming****. De eerste resultaten namen we op in het tafelgesprek "Defensienota DMO en NIDV" van 27 juni. Dit feedbackproces is ook nog niet af: met de operationele commando's volgen nog sessies waarin per domein vervolgstappen zullen worden uitgezet. Het Commissariaat Militaire Productie van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat heeft de handschoen opgepakt, zowel met de Defensie Industrie Strategie als daarbuiten. De daar gestelde prioriteiten op kennisbehoud en capaciteiten voor het wezenlijk nationaal veiligheidsbelang waren een helder startpunt. Nu is het* ***cruciaal*** *om die plannen handen en voeten te geven om Nederlandse kennis en kunde uit de sector in te zetten, thuis, in de EU, en in NAVO-verband, en vanzelfsprekend vooral in het operationele domein.*

We zien dat het werkt om elkaar tijdig op te zoeken bij projecten. ***Berenschots rapport over onze technologische en industriële basis*** *geeft dat goed aan: de vormen van financiering waarover de sector in het ontwerp heeft meegepraat, werken het best. Projecten van Defensie en MKB lopen te vaak nog een aanknopingspunt mis. De gereedschapskist van de ministeries is divers en inzetbaar, en pragmatisch overleg is mogelijk conform wettelijke kaders. Dat helpt iedereen wiens werk in de statistieken onder "veiligheidsprofessional" valt. In experimenten en ontwikkeling hebben Defensie en bedrijven* ***zinnige lessen*** *geleerd. Nu is het zaak die in te zetten met opdrachten.*

De NIDV-platforms per operationele dimensie en beleidsspecialisme leren steeds beter werken met hun tegenhangers bij Defensie en veiligheidsdiensten. De werkgroep Operationele Gezondheidszorg Technologie is voor de zomer voor het eerst bijeengekomen. Een twintigtal bedrijven heeft directe ervaring in het aanleveren aan en meedenken met de hospik. Adviseur Paul de Witte zet voor het NIDV-platform Duurzaamheid, Veiligheid en Milieu verdere stappen in het scherpstellen van de samenwerking, die binnenkort in het ambitiedocument van het platform staat.

De resultaten van het eerste EDF-jaar zijn openbaar, en de voorbereidingen voor de tweede jaarschijf met een deadline in november zijn in volle gang. We volgen met interesse geselecteerde ***onderzoeksprojecten*** *om te kijken waar het programma nog verder kan worden versterkt. Prioriteit ligt steeds bij duidelijke en werkbare eisen waardoor MKB-deelname meer kans maakt, en bij de stap van onderzoek naar product.*

De ***NEDS*** *komt terug en is groter dan ooit. Het beursoppervlak op 17 november wordt verdubbeld, een ongekend aantal buitenlandse delegaties toont interesse. Dat is goed nieuws voor standhouders en nieuwe geïnteresseerden: men verwacht veel van de sector, des te belangrijker is het elkaar hier te kunnen vinden. In de aanloop naar de NEDS worden enkele activiteiten georganiseerd, waarvoor ik u adviseer onze nieuwsbrieven en de NIDV-site in de gaten te houden. Al met al kan Defensie gerust haar uitdaging stellen: de sector neemt de handschoen op, en de samenwerking komt van twee kanten. Bij die wederkerigheid hoort begrip, waarbij de NIDV helpt met versterken in alle nodige richtingen.*

Missie

De stichting NIDV bevordert de duurzame positionering van de Nederlandse Defensie- en Veiligheidsgerelateerde Industrie (NL-DVI) bij nationale/internationale (overheids)opdrachten en bij (inter-)nationale leverancierssketens. De NL-DVI staat voor de hoogste kwaliteit en doelmatigheid van materieel, diensten en toepassingsgerichte kennis. De NIDV is de strategische partner van de overheid op het gebied van defensie en veiligheid en spil in de samenwerking in de gouden driehoek van overheid, kennisinstellingen en bedrijfsleven. ●

Druk met drones

Defensie, politie, brandweer en de hulpdiensten zijn druk bezig met de verdere integratie en het optimaliseren van het effectief gebruik van drones in hun dagelijkse bedrijfsvoering.

Met de gezamenlijk georganiseerde werkconferentie "Drones voor Defensie en Veiligheid" op de voormalige vliegbasis Twente is in dat kader weer een volgende concrete stap gezet. De samenwerking tussen NIDV en het Nederlands Instituut voor Publieke Veiligheid (NIPV), het voormalige IFV, krijgt daarmee steeds meer gestalte.

Het evenement, mede georganiseerd door Brandweer Twente en drone ecosysteem Space53, was bedoeld voor medewerkers van Defensie, politie, brandweer, overige hulpdiensten én ontwikkelaars uit de high tech en drone-industrie. Meer dan 150 geïnteresseerden en bedrijven namen in juli deel op de Twente Safety Campus.

Drones zijn in gebruik voor brandbestrijding, het goed in kaart brengen van bepaalde gebieden tijdens een crisis, het ongemerkt kunnen monitoren van bepaalde situaties en hulp bij reddingen (in zee). In de oorlog gebruiken Oekraïne en Rusland allebei militaire drones om aanvallen uit te voeren. Ook in militaire operatien van Nederland en haar veiligheidspartners zijn drones niet meer weg te denken. Met deze dag is de verdere verdieping gestart over het definiëren van doelstellingen en het aanjagen van nieuwe en bestaande samenwerkingsverbanden tussen de verschillende overheden en de Nederlandse industrie op het gebied van drones en counter drones. ●

Stichting Nederlandse Industrie
voor Defensie en Veiligheid (NIDV)
Bezuidenhoutseweg 161
2594 AG Den Haag
(070) 364 48 07
info@nidv.eu
www.nidv.eu

Het nieuwsmagazine verschijnt enkele malen per jaar
Eindredactie Riekelt Pasterkamp

Abonnementen
Medewerkers van NIDV-deelnemers en overheid ontvangen dit blad gratis. Aanvragen via: office@nidv.eu.

Advertentieverkoop:
ER Communicatie 0314-334960/ 06-27028877
info@er-communicatie.nl

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave, mag Worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd Gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enig andere manier, zonder voorafgaand schriftelijke toestemming van de uitgever.

NIDV Kernteam
Mr. R. C. Nulkes, directeur - P. Huis in 't Veld, Business Development Manager Luchtmacht - Ir. M.G. Lutje Schipholt, Business Development Manager Marine, Plv. Directeur - Mevr. S. Sahadew Lall, Manager - Mevr. L.G.D. Mayer, Management Assistent - Mevr. N.M. Rosbergen, secretaresse - M. Olde MA, Business Development Manager Informatievoorziening en Politie - P. Buiting MA, PA & Comm - ir. E. Leidelmeijer, Business Development Manager Landmacht

NIDV Supportteam
Kol b.d. J. Zijlstra, adviseur - H. Slager MA, manager EU Government Affairs - ir. P. de Witte, adviseur Duurzaamheid - S. Zijlstra BA, support medewerker internationaal - M. Dona MCI, liaison Politie - E.S.A. Brands, liaison NAVO - Lt. Kol. M. Walda, adviseur MKB in Europees Defensiefonds

Algemeen Bestuur Stichting NIDV
drs. J.S.J. Hillen, voorzitter - R.F.M. Keulen MBA, Damen Naval - ir. G. van der Molen, Thales Nederland - ir. W. Riemersma, CGI - SBN b.d. M. G. L. H. Tossings, TNO - S. Hamminga, Robin Radar - ir. R.J. van Baaren, ADSE Consulting & Engineering - drs. I. Veerman, Van Halteren Metaal BV - drs. M. M. van der Maat, Fokker Technologies Holding - ing. A. Hijwegen, directeur TriOpSys - J. Schaap, CEO SurCom International - ir. A.J. de Jong, Delft Dynamics B.V.

Global Reach. Local Presence.

Wherever you are in the world, IAI offers you the power of global experience coupled with a local presence near you.

We partner with enterprises across the globe to deliver a one-stop-shop for advanced technological solutions, tailored to our customer's unique local needs.

We invite you to join us!

www.iai.co.il • corpmkg@iai.co.il • Find us on:

Discover More

IAI

Where Courage Meets Technology